

News analysis

ΤΟΥ **Ιωάννη Ν. Γρηγοριάδη**

Η ομιλία Μπάρακ και οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις

Η πρόσφατη ομιλία του πρέσβευς των Ηνωμένων Πολιτειών στην Τουρκία και ειδικού απεσταλμένου στην Συρία Τομ Μπάρακ στο Διπλωματικό Φόρουμ της Ατταλείας (Antalya Diplomacy Forum-ADF) προκάλεσε το ενδιαφέρον για πολλούς λόγους, καθώς αποπειράθηκε να προσδιορίσει πτυχές της αμερικανικής στρατηγικής στην Μέση Ανατολή. Καθώς τα θιγέστα ζητήματα ήταν πολλά, προσφέρεται για την εξαγωγή συμπερασμάτων για την πορεία των αμερικανοτουρκικών σχέσεων.

Πρέπει βεβαίως να σημειωθεί ότι ο κ. Μπάρακ δεν προέρχεται από το διπλωματικό σώμα, αλλά αποτελεί προσωπική επιλογή του προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών Ντόναλντ Τραμπ. Η προσωπική σχέση του με

τον πρόεδρο Τραμπ του επιτρέπει να γνωρίζει ίσως καλύτερα από τον μέσο αμερικανικό διπλωμάτη καριέρας το πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις στον Λευκό Οίκο αιτήν την περίοδο. Από την άλλη όμως είναι σαφές και η άγνοια ή και αδιαφορία του για το πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις για την αμερικανική στρατηγική στα διάφορα θεσμικά κέντρα αποφάσεων της Ουάσιγκτον.

Η ομιλία Μπάρακ σκοπό είχε να βελτιώσει το κλίμα στις διμερείς αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Δύο ήταν οι κύριοι αποδέκτες των μηνυμάτων, η τουρκική αξιωματική αντιπολίτευση και το Ισραήλ. Η αναφορά του ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα και η δημοκρατία δεν ευδοκμούν στην Μέση Ανατολή εν αντιθέσει με τα μοναρχικά και αυταρχικά καθεστώτα

θεωρήθηκε ως έμμεση υποστήριξη προς τις εντεινόμενες δικαστικές διώξεις εναντίον στελεχών του Ρεπουμπλικανικού Λαϊκού Κόμματος (Cumhuriyet Halk Partisi-CHP). Η αποστροφή αυτή του λόγου του ανάγκασε τον πρόεδρο του CHP Οζγκιούρ Οζέλ να τον χαρακτηρίσει «persona non grata».

Εξάλλου η θέση του ότι το Ισραήλ έχει συμφέρον να προσεγγίσει την Τουρκία και να της επιτρέψει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην ανοικοδόμηση της Γάζας και στο Παλαιστινιακό εν γένει δεν συνάδει με την πάγια θέση της κυβέρνησής του Ισραήλ και το βαθύ ρήγμα εμπιστοσύνης στις διμερείς σχέσεις Ισραήλ - Τουρκίας. Οι θέσεις Μπάρακ ερμηνεύθηκαν ως «φιλοτουρκικές» και «προσωπικές» στο Ισραήλ και ως μη εκπροσωπούσες τις απόψεις της αμερικανικής κυβερνήσεως. Χαρακτηριστικό ήταν και η προσπάθεια Μπάρακ να εκφράσει αισιοδοξία ως προς το κρίσιμο ζήτημα των πυραύλων S-400, την άρση των περιορισμών αγοράς των αεροσκαφών F-35 και την επιστροφή της Τουρκίας στο πρόγραμμα κατασκευής τους. Η εκτίμηση ότι «το πρόβλημα θα μπορούσε να λυθεί σύντομα» προφανώς ικανοποιεί την τουρκική πλευρά, δεν φαίνεται όμως να στηρίζεται σε μια δραστική αλλαγή των ισορροπιών υπέρ της Τουρκίας στην Ουάσιγκτον. Ούτως ή άλλως πέραν των αντιρρήσεων του ελληνικού λόμπι, είναι το εμπόδιο του ισραηλινού λόμπι που κυρίως δυσχεραίνει την άρση των κυρώσεων εναντίον της Τουρκίας.

Πέραν της διευθετήσεως της υποθέσεως της Halkbank, οι προσδοκίες της Τουρκίας από την κυβέρνηση Τραμπ δεν φαίνεται να εκπληρώνονται. Η κατάσταση μπορεί να γίνει ακόμη δυσκολότερη για την κυβέρνηση της Τουρκίας, αν μετά τις βουλευτικές εκλογές του Νοεμβρίου 2026 οι Δημοκρατικοί αποκτήσουν την πλειοψηφία των εδρών στην Βουλή των Αντιπροσώπων και ενισχύσουν την θέση τους ή αναλάβουν και τον έλεγχο της Γερουσίας.

▶ Η ομιλία Μπάρακ σκοπό είχε να βελτιώσει το κλίμα στις διμερείς αμερικανοτουρκικές σχέσεις. Ωστόσο, ο πρόεδρος του CHP Οζγκιούρ Οζέλ τον χαρακτήρισε «persona non grata»

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημοσίας Διοικήσης του Πανεπιστημίου Μπιλκέντ και Επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του [ΕΛΙΑΜΕΠ](#)